

Indkomne bemærkninger til Aabenraa Kommunes Natura2000 handleplan 2010-2015 vedrørende Natura 2000 område nr. 95 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark

Nedenstående skema indeholder resumé af indkomne ideer og bemærkninger fra offentlighedsperioden 6. juni til 10. august 2012. Endvidere er forvaltningens bemærkninger hertil anført samt konsekvenser for planforslaget.

Afsender	Bemærkninger
Museum Sønderjylland	<p>Eftersom Natura2000 planerne er af generel karakter, kan museet ikke foretage en konkret risikovurdering. Der vil formentlig være risiko for at støde på fortidsminder i forbindelse med anlægsarbejder. Museet anbefaler derfor, at der fremsendes konkrete forespørgsler til Museum Sønderjylland i projektfasen.</p> <p>Forvaltningens bemærkninger Kommunen har en fast procedure om forespørgsel hos Museum Sønderjylland i forbindelse med projekter hvor der graves i jorden. Dette vil også ske ved gennemførelse af projekter i medfør af Natura2000 planerne.</p> <p>Teknik og Miljø indstiller at bemærkningen tages til efterretning, men ikke fører til ændringer i Natura2000 handleplanen.</p>
Vejle-Fredericia landboforening, Landwirtschaftlich er Hauptverein für Nord-schleswig, Landbrugsrådgivning Syd, Jysk Landbrug,	<ol style="list-style-type: none">1. Foreningerne vurderer, at handleplanen indebærer følgende tiltag på privatejede arealer: Rydning af uønsket opvækst på ca. 35 ha, forbedring af hydrologi på ca. 96 ha, græsning eller høslæt på så store arealer som muligt ud af et bruttoområde på ca. 170 ha, udvidelse af surt overdrev med 3-5 ha og nygravning af ca. 5 vandhuller. Handleplanen har ikke nogen faglig stillingtagen til hvor stort et areal, der faktisk vurderes at være nødvendigt for at opfylde målsætningen. Foreningerne er bekymret for dels om der er tilstrækkeligt faglig sammenhæng mellem opnåelse af "gunstige bevaringsstatus" og indsatsen, dels om der ligger tilstrækkeligt og opdateret registreringer bag planerne.2. Hvis lys åbne naturtyper skal ryddes for træer og buske, er det vigtigt, at der er en sammenhæng mellem tilskud til rydning og tilskud til den efterfølgende pleje. Der er lagt op til, at der med tilskuddet til rydning følger en forpligtelse til at holde arealet ryddet efterfølgende. Tilskuddet bør derfor også omfatte den udgift, der er til at holde opvæksten nede. De frivillige aftaler vil ikke i sin nuværende form kunne sikre en "hensigtsmæssig drift", da tilskuddet til afgræsning/slæt og sen udbinding mv. ikke dækker de reelle udgifter. Eftersom tilskudsmuligheden ligner de nuværende MVJ-aftaler, kan det ikke forventes, at lodsejerne vil finde dem økonomisk attraktive og praktisk anvendelige. Lodsejerne frygter risiko for krav om tilbagebetaling af enkeltbetalingstilskud, hvis de tilhørende meget omfattende regelsæt overtrædes, eller de naturgivne forhold ikke giver mulighed for at leve op til kravene til udbetaling af tilskud mv. Der bør tages stilling til, hvad der evt. skal ske med arealer, hvor landmanden ønsker at trække sig ud af den frivillige ordning, f.eks. efter 5 år. Der skal gives tilstrækkelig økonomisk kompensation ved indgåelse af frivillige aftaler, så der tages højde for,

<p>Sønderjysk Landboforening, Sydvestjysk Landboforening, Landbo-Syd, Kolding Herreds Landbrugsforening</p>	<p>at arealer i Natura2000 områder ved omlægning til ekstensiv drift formodentligt aldrig vil kunne tilbagelægges til intensiv drift. Kommunen ikke vil have mulighed for at give tilladelse til genopdyrkning, fordi det vil skade den fremgang i Natura2000 området, der er sket i aftaleperioden.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Det er nødvendigt at foretage en teknisk konsekvensberegning på ændringer af hydrologiens betydning for den omkringliggende landbrugsjord. Hvis mulighed for afvanding af dyrkningsfladen forringes, vil det påvirke muligheden for fortsat drift af arealerne, hvilket bør kompenseres økonomisk. 4. Det bør sikres at der ikke opstår konflikt mellem ønsket om mere våde arealer og afgræsning, da det i praksis er uhensigtsmæssigt i forhold til dyrevelfærd. 5. Hvis der skal ske sammenkædning af naturarealer af hensyn til natur og fugle, bør det primært ske på i forvejen ekstensive arealer. Det er vigtigt at sikre, at der opnås mest mulig "natur" for pengene. 6. I nogle af de statslige Naturplaner (bl.a. Natura2000 område nr. 95, som omfatter skove) var randzoner foreslået som virkemiddel til beskyttelse af naturtyperne 3140 og 3150 (Kalkrige / næringsrige søer). Randzoner er brugt af nogle kommuner som forsigtighedsmargen i miljøgodkendelserne, og ikke kun af hensyn til disse vandhuller, men især for at undgå påvirkning af skovnaturtyper fra markdriften. Bræmmer på 10 m op til skoven hvor der ikke må tilføres gødning/jordbearbejdes/sprøjtes osv. ligner til forveksling bræmmekravene i lov om Randzoner. Bræmmerne i lov om randzoner gennemføres med kompensation for udtagning af det dyrkede areal. Bræmmer, der udlægges op ad et skovbryn udgør både en udgift til pleje/vedligeholdelse og et indtægtstab, samt en risiko for at miste enkeltbetalingsstøtten, ved at arealet gror til. Det skal hertil nævnes, at mange af de bræmmer, der indtil nu er blevet forlangt af hensyn til Natura2000, gælder arealer, der ligger udenfor Natura2000 udpegningen, og derfor ikke er omfattet af de samme regler om at sikre enkeltbetalingen, hvis de gror til mv. som arealer indenfor Natura2000. Vi kan konstatere, at randzoner omkring naturområder ikke fremgår af handleplanen for Hostrup Sø-området. Vi må formode, at det betyder, at det ikke er et virkemiddel, som tænkes taget i anvendelse i denne planperiode. 7. Tilsvarende kan vi konstatere, at den formulering, der fremgik af de statslige Naturplaner omkring "øvrige tilførsel af næringsstoffer reduceres – herunder fra dræntilløb, dyrkede marker, overfladevand, spildevand og fodring", ikke er ikke nævnt i kommunens handleplan for Natura2000 området, og vi går derfor ud fra, at området helt og holdent reguleres i kraft af den øvrige lovgivning, der regulerer dræning, udledning af spildevand, gødningstilførsel mv. 8. Vi tillader os at genfremsætte synspunktet om, at det virker ude af proportioner, at naturtyperne "9130 Bøgeskov på muldbund" og "91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld" skulle være følsomme overfor ammoniakpåvirkning i en grad, så det er nødvendigt at afskære muligheden for landbrug i nærheden til at udvikle sig og tilpasse produktionen, evt. med en medfølgende reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til den eksisterende produktion. De økologiske forhold i en bøgeskov på muldbund er karakteriseret ved en god omsætning og god forsyning med næringsstoffer. De økologiske forhold kan ændres af skovdriften, oprodning af jordbunden i forbindelse med stormfald, træk og udtørring af jorden, der opstår som følge af ændrede læ-forhold, ændrede dræningsforhold, lysforhold osv.. Disse faktorer er langt mere betydende for skovens og plantesamfundenes udvikling end en mindre ændring af N-tilførslen fra luften. På den baggrund bør naturtyperne "9130 Bøgeskov på muldbund" og "91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld" fjernes fra listen over ammoniakfølsomme Natura2000-områder. 9. Der, hvor der er et helt akut behov for at reducere ammoniakbelastningen, fordi naturtypen er ekstremt sårbar overfor luftbåren påvirkning med ammoniak, er kommunen forpligtet til at gribe ind jf. Naturbeskyttelseslovens §19 d-f. Hvis produktionen virkelig er til skade, bør kommunen tilbyde den pågældende landmand fuld erstatning for at lukke sin produktion, så han kan komme videre med
---	--

	<p>sit liv, i stedet for at vente på, at han med tiden afvikler produktionen. Hvis ikke der findes en løsning, kan landmanden være nødt til at fortsætte sin produktion de næste 30 år, fordi det ikke er en mulighed at lukke et anlæg, der ikke er afskrevet.</p> <p>Forvaltningens bemærkninger</p> <p>Ad. 1 Kommunens handleplan er udarbejdet ud fra statens udmeldte nødvendige indsats. Kommunen har i planen indmeldt de nævnte arealer til rydning, græsning/slæt, hydrologi, udvidelse af natur samt etablering af vandhuller ud fra statens udmelding samt viden om arealernes biologiske tilstand og potentiale, beliggenhed, sammenhæng m. m. Arealerne skal ses som "brutto arealer", hvor der generelt er ønske om tiltag for at opnå gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter. Baggrunden for de ganske betydelige ha arealer er bl. a., at kommunen ikke må pege på specifikke arealer, samt et ønske om mulighed for, at mange lodsejere indgår frivillige aftaler.</p> <p>Ad. 2 Kommunen har ikke indflydelse på statens tildeling af tilskud.</p> <p>Ad. 3 Der foretages altid en konsekvensvurdering ved hydrologiprojekter og lodsejere kompenseres i nødvendigt omfang.</p> <p>Ad. 4 Kommunen er opmærksom på, at engarealer kan være så våde/fugtige, at græssende dyr kan blive syge. Det kan derfor være nødvendigt at afgøre, om et projekt skal indebære vandstandshævning eller græsning. I nogle tilfælde kan begge tiltag dog gennemføres.</p> <p>Ad. 5 Kommunen vil hvor det er naturmæssigt fornuftigt og teknisk muligt tilstræbe, at ny natur etableres på i forvejen ekstensive arealer.</p> <p>Ad. 6 Kommunen forventer i første handleplanperiode (2010-2015) ikke at arbejde for udlæg af randzoner/bræmmer.</p> <p>Ad. 7 Kommunen forventer i første handleplanperiode (2010-2015) ikke at arbejde direkte for reduceret næringsstofftilførsel – udover hvad der evt. måtte ske i f. m. Naturstyrelsens projekt i og omkring Hostrup Sø.</p> <p>Ad. 8 Kommunen antager, at der henvises til Naturstyrelsens ammoniakmanual vedrørende naturtypers tålegrænser. Kommunen har ingen indflydelse derpå.</p> <p>Ad. 9 Se Ad. 2. Kommunen har som udgangspunkt ikke økonomi til at opkøbe landbrugsejendomme i f. m. naturplanerne.</p> <p>Teknik og Miljø indstiller at bemærkningerne tages til efterretning, men ikke fører til ændringer i Natura2000 handleplanen.</p>
Dansk Ornitologisk Forening	1. Dansk Ornitologisk Forening - lokalafdeling Sønderjylland ser meget frem til, at der sættes handling bag løfterne om at stoppe tilbagegangen for den danske biodiversitet og vende den til fremgang. Derfor er det afgørende, at der nu sættes effektivt ind med målrettet naturpleje og naturgenopretning. Det gælder i særlig grad i Natura 2000-områderne. For ikke statsejede områder, har kommunen

Sønderjylland	<p>et ganske særligt ansvar sammen med lodsejerne. Handleplanerne for de enkelte Natura 2000-områder er meget vigtige forvaltningsinstrumenter, og vi vil derfor gerne gøre opmærksom på nogle alvorlige svagheder i planudkastet. DOF ser meget gerne, at handleplanerne bliver så konkrete og målrettede som muligt. Her har vi med bekymring noteret os, at mange hensigtserklæringer er bredt og upræcist formuleret, hvilket vi meget vil opfordre til bliver stammet op.</p> <p>2. Der er i Aabenraas kommunes naturplan ikke forbigået noget i forhold til den af Miljøministeriets fastsatte naturplan. Målene i den aktuelle handleplanperiode er umiddelbart tilstrækkelige, dog er der behov for hurtigere indsats, da flere af de fuglearter, som er med i udpegningsområdet er helt eller delvis forsvundet for området. Den overordnede metodeplan har nogle svagheder. Citat fra afsnittet om forventede metoder og forvaltningsplan: "<i>Den konkrete indsats på et areal forventes i stort omfang udmøntet ved, at lodsejeren søger om tilskud fra en række særlige tilskudsordninger under Landdistriktsprogrammet</i>". DOF har noteret sig, at mange af de foreslåede metoder og forvaltningstiltag bygger på frivillighed. Det kan være et glimrende udgangspunkt, men der savnes i mange tilfælde konkrete bud på, hvad myndighederne (oftest kommunen) vil stille op, hvis de nødvendige tiltag ikke kan gennemføres ad frivillighedens vej. Vil kommunen udstede påbud, rejse fredningssag eller tilsvarende ?</p> <p>Forvaltningens bemærkninger</p> <p>Ad. 1 Kommunens handleplan er primært udarbejdet ud fra statens udmeldte nødvendige indsatser, kommunens viden om arealers biologiske tilstand og potentiale, beliggenhed, sammenhæng m. m. Det er et krav fra statens side, at handleplanen ikke er for specifik/konkret i f. t. arealer, projekter m. m. Dette skyldes bl. a. et ønske om væsentlig frivillighed og borgerinddragelse.</p> <p>Ad. 2 I første planperiode gælder indtil videre den med Grøn Vækst afledte nationalpolitiske præmis om frivillighed i Natura 2000 indsatsen. Handleplanen vedrørende 1. planperiode udløber med udgangen af 2015, og der er derfor forholdsvis kort tid til at planlægge og gennemføre projekter. Kommunen vil som udgangspunkt afvente lodsejernes indgåelse af frivillige aftaler. Sker det ikke – eller sker det kun i begrænset og utilstrækkeligt omfang – forventes skærpede krav og udmeldinger fra staten til 2. planperiode. Dette vil medføre skærpet handleplan og indsatskrav fra kommunen.</p> <p>Teknik og Miljø indstiller</p> <p>at bemærkningen tages til efterretning, men ikke fører til ændringer i Natura2000 handleplanen.</p>
Naturstyrelsen	<p>Aabenraa Kommune har sendt forslag til Natura 2000-handleplan for område nr. 95 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark i høring med høringsfrist den 10. august 2012. I medfør af miljømålslovens § 46 e kan miljøministeren til varetagelse af statslige interesser eller opfyldelse af internationale forpligtelser fremsætte indsigelse mod et forslag til handleplan inden udløbet af høringsfristen. Miljøministeren har delegeret indsigelseskompetencen til Naturstyrelsen. Naturstyrelsen gør ikke indsigelse mod de kommunale dele af forslaget, men har følgende bemærkning dertil: Under afsnittet 'Mål for planperioden' fremgår det på side 10 "<i>Naturstyrelsen udarbejder bekæmpelsesplaner for mink og mårhund, hvilket forventes at løfte reguleringen af disse arter.</i>" Naturstyrelsen skal gøre opmærksom på, at forvaltningsplan for mink lægger op til, at der søges gennemført en intensiv regulering i udvalgte særlige indsatsområder baseret på et partnerskab med interessenter. Forvaltningsplanen forudsætter, at der derudover fortsat sker bekæmpelse af mink også uden for de særlige indsatsområder. Forvaltningsplanens effekt vurderes i løbet af 2013. Handleplanforslaget kan give det fejlagtige indtryk, at alene Naturstyrelsen står for indsatsen.</p>

	<p>Forvaltningens bemærkninger Kommunen vil – hvor det er muligt – bidrage til bekæmpelsen af mink.</p> <p>Teknik og Miljø indstiller at bemærkningen tages til efterretning, men ikke fører til ændringer i Natura2000 handleplanen.</p>
Friluftsrådet Sønderjylland	<ol style="list-style-type: none"> 1. Friluftsrådets holdning overordnet set er, at det er et godt forslag. Vi finder det positivt, at man vil bruge planperioden til at vurdere behovet for nye tiltag vedr. sikring af uforstyrrede områder før man griber til nye virkemidler. Iflg. planen skal der sikres velegnede levesteder for stor vandsalamander, odder, rørdrum, havørn, rørhøg, trane, tinksmed, stor hornugle og mosehornugle. Der er ikke i forslaget nogen beskrivelse af problemer for disse arter og ingen dokumentation af problemer. Det er derfor ikke muligt at tage stilling til løsningsmuligheder. 2. Friluftsrådet finder, at det er uhensigtsmæssig at regulere færdslen i et område hvis der ikke foreligger klar dokumentation for at aktiviteter udgør et problem. Adgangsregulering bør kun anvendes når det er uomtvisteligt at en konkret aktivitet hindrer en gunstig bevaringsstatus for en konkret, truet biotop og da kun i en så kort periode som mulig, fx yngletider. Oftest kan problemerne løses ved oplysning og skiltning om fugle- og dyreliv og om hensigtsmæssig opførsel i naturen. Friluftsrådet vil opfordre til, at fuglenes levesteder beskyttes gennem planlægning af adgang (fx sti planlægning) og information og ikke i generelle forbud. 3. Græssende dyr som naturpleje; Friluftsrådet foreslår at der ved indhegning af området til afgræsning etableres låger eller kvægriste i indhegningen samt stisystemer i eller omkring indhegningen, og at der samtidig bliver lavet information om tiltaget. Dette vil sikre publikum adgang til en god naturoplevelse, og det vil øge forståelsen for natur og naturpleje. <p>Forvaltningens bemærkninger Ad. 1 Kommunens handleplan er primært udarbejdet ud fra statens udmeldte nødvendige indsatser for at sikre naturtyper og arter.</p> <p>Ad. 2 og 3 Kommunen vil – hvor det er muligt – søge at tilgodese rekreative interesser i f. m. beskyttelse af sårbare arter.</p> <p>Teknik og Miljø indstiller at bemærkningen tages til efterretning, men ikke fører til ændringer i Natura2000 handleplanen.</p>
Jægernes Kommunale Fællesråd i Aabenraa Kommune (JKF)	<ol style="list-style-type: none"> 1. JKF-Aabenraa finder at Natura 2000 handleplanen vil kunne medføre en større biodiversitet, hvilket på langt sigt vil gavne jagtmulighederne i Danmark. Derudover kan Natura handleplanen f.eks. også medføre udvidede muligheder for regulering af ræv, mink osv., hvilket også vil tilgodese de jagtbare arter. DJ's natursyn, matcher fint med dette. Rydning af træer vil ændre et naturområde. Der er et stort politisk ønske om at udbrede vores hjortevildt i fremtiden, og her har beplantningen en funktion. Hvis al beplantningen fjernes, vil denne spredning mindskes. 2. Danmarks Jægerforbund repræsenteret ved lokale medlemmer vil meget gerne være behjælpelige ved den planlagte bekæmpelse af invasive arter. Dette kan f.eks. være kontakt til lodsejere, regulering af ræv, mink osv. <p>Forvaltningens bemærkninger Ad. 1 Kommunens handleplan er primært udarbejdet ud fra statens udmeldte nødvendige indsatser for at sikre naturtyper og arter som indgår i udpegningsgrundlaget. For Natura 2000 området nr. 95 drejer det sig om højmose, overdrev odder, trane, mosehornugle m. fl. Hjortevildt indgår ikke i udpegningsgrundlaget – og planerne skal derfor ikke sikre eller fremme disse.</p>

	<p>Ad. 2 Naturstyrelsen udarbejder bekæmpelsesplaner for mink og mårhund, og er den primære aktør i f. t. reguleringen af disse arter.</p> <p>Teknik og Miljø indstiller at bemærkningen tages til efterretning, men ikke fører til ændringer i Natura2000 handleplanen.</p>
Region Syddanmark	<p>Region Syddanmark (RS) har visse kommentarer vedr. handleplan udkastet.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Råstoffer: Da der indenfor Natura 2000-området ikke er konfliktpunkter med eksisterende eller planlagte graveområder eller interesseområder, har RS ingen bemærkninger til Natura 2000-handleplanen i forhold til råstoffer. 2. Grundvand: RS vurderer ikke, at de planlagte aktiviteter i forbindelse med implementering af Natura 2000-handleplanerne får indflydelse på Regionens indsats overfor grundvandet. 3. Jordforurening: RS gør opmærksom på, at såfremt implementeringen af Natura 2000-handleplanen berører lokaliteter, som af Regionen er kortlagt efter Jordforureningsloven eller andre lokaliteter, som er forurenede med miljøfremmede stoffer, kan enkelte aktiviteter i forbindelse med implementeringen være omfattet af Jordforureningslovens bestemmelser og eventuelt forudsætte anmeldelse og/eller tilladelse efter Jordforureningsloven eller tilhørende bekendtgørelser. F. eks. har RS bemærket i f. t. Natura2000-område nr. 95, at der ved den sydlige passage af landevej nr. 170 findes en lokalitet kortlagt på vidensniveau 1 og 2 på kanten af området. <p>Forvaltningens bemærkninger Ad. 1 Det bemærkes, at regionen jf. høringssvar vedrørende Vandhandleplanen vurderer, at vandhandleplanen for Aabenraa Kommune ikke vil kræve ændringer af den gældende råstofplan. Eneste sted, hvor Aabenraa Kommune har peget på en evt. konflikt i forhold til råstofplanen (Region Syddanmark, 2012: Forslag til Råstofplan 2012) er vest for Hostrup Sø. Her kan et udpeget råstofområde muligvis skabe problemer i forhold til hydrologien i det område, hvori Hostrup Sø ligger. Region Syddanmark har påpeget, at der kan tages højde for risici ved råstofgravning i forhold til Natura2000 området ved Hostrup Sø i en evt. gravetilladelse.”</p> <p>Ad. 2 og 3 Kommunen vil – hvor det er nødvendigt – inddrage regionen i forhold vedrørende grundvand og jordforurening.</p> <p>Teknik og Miljø indstiller at bemærkningen tages til efterretning, men ikke fører til ændringer i Natura2000 handleplanen.</p>
Kommunernes landsforening (KL)	<p>Kommunernes Landsforening (KL) har i brev af den 12.10.12 (efter høringsfristens afslutning) oplyst, at KL efter Naturstyrelsens høringssvar har forhandlet med Miljøministeriet derom. KL opfordrer generelt kommunerne til visse ændringer af planudkastene.</p> <p>Forvaltningens bemærkninger På baggrund af KL`s oplysninger foreslås følgende ændringer i planudkastet:</p> <p>I afsnittet ”Forventede metoder og forvaltningstiltag” indskrives ”Arealer angivet i tabel 1 og 2 er potentielle bruttoarealer, der vil blive undersøgt nærmere i planperioden med henblik på at vurdere gennemførlighed. Indsatsens præcise omfang vil bero på en biologisk, teknisk og økonomisk vurdering og vil sikre Natura 2000-planens målopfyldelse ved at arealer med disse naturtyper indenfor Natura 2000-området ikke går tilbage, og tilstanden samlet set ikke forringes i denne planperiode”.</p>

I afsnittet "Prioritering af den forventede forvaltningsindsats" indskrives "For så vidt angår ambitionsniveau gælder i første planperiode indtil videre den med Grøn Vækst afledte nationalpolitiske præmis om frivillighed i Natura 2000-indsatsen, hvilket også er baggrunden for økonomaftalen for 2013 ml. regeringen og KL, der lægger de økonomiske rammer for den kommunale Natura 2000-indsats".

Teknik og Miljø indstiller

at det indskrives i planen som angivet.